

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyně Mgr. Jaroslavou Křivánkovou ve věci

žalobce: J. D.

právně zast. JUDr. Martinem Zikmundem, advokátem AK
v Plzni, Šafaříkovy sady 5, 301 00

proti

žalovanému:

Ministerstvo vnitra ČR, IČ 00007064, orgán sociálního
zabezpečení, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4

v řízení o žalobě ze dne 2. 4. 2024 proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 1. 2024, č. j. OSZ-
137530-77/M-Ká-2024 o zvýšení starobního důchodu

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Napadená rozhodnutí

1. Rozhodnutím žalované č.j. OSZ-137530-75/D-Bn-2023 ze dne 22. 9. 2023 bylo nevyhověno žádosti žalobce o přiznání nároku na zvýšení starobního důchodu za vychované děti M. D., nar. X. a P. D., nar. X. Rozhodnutí bylo odůvodněno tím, že dle rozsudku Okresního soudu Plzeň-sever č.j. 6 P 71/2006-185/2006-38 ze dne 11. 5. 2006 byly uvedené, tehdy nezletilé děti svěřeny do výchovy žalobce, přičemž rozsudek nabyl právní moci dnem 13. 6. 2006 a vyplývá z něj, že žalobce o syna M. pečoval od 13. 6. 2006 do 30. 1. 2007 a o syna P. od 13. 6. 2006 do 30. 11. 2013. Ačkoli nelze žalobci upřít zásluhy o výchovu dětí, s ohledem na charakter a smysl výchovného z dávkového spisu č. 137530 nevyplývá, že by žalobce o děti pečoval ve větším rozsahu oproti matce dětí. I přes prokazatelně doručenou výzvu k doplnění čestného prohlášení žalobce neposkytl potřebnou součinnost k ověření pravdivosti údajů uvedených v původním čestném prohlášení a neprokázal tak splnění podmínky výchovy uvedených dětí v největším rozsahu, a nebyly tak splněny zákonné podmínky pro zvýšení starobního důchodu za uvedené vychované děti.
2. Rozhodnutím žalované č. j. ze dne 16. 1. 2024 č.j. OSZ-137530-77/M-Ká-2024 bylo rozhodnuto o námitkách žalobce proti výše uvedenému rozhodnutí tak, že námitky byly jako nedůvodné zamítnuty a napadené rozhodnutí bylo v celém rozsahu potvrzeno s odůvodněním, že v době vydání rozsudku, jímž byly synové svěřeni do výchovy žalobce, byli ve věku 10 a 17 let a žalobce tak o ně nepečoval v největším rozsahu, jenž patří na základě ust. § 32 odst. 4 zákona č. 155/1995 Sb. matce dětí s tím, že matka dětí prohlášení druhého rodiče o péči o děti odmítla bez udání důvodu podepsat.

II.

Žaloba

3. Včasnou žalobou ze dne 2. 4. 2024 doručenou zdejšímu soudu následujícího dne se žalobce domáhal přezkoumání rozhodnutí žalované. Žalobu odůvodnil tím, že obě výše uvedená rozhodnutí považuje za věcně nesprávná, neboť správní orgán na základě provedených důkazů učinil nesprávná skutková zjištění, jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci a řízení, jež předcházelo správnímu rozhodnutí proběhlo v rozporu s právními předpisy. Žalobce shledává pochybení rozhodujících orgánů a věcnou nesprávnost a nezákonnost rozhodnutí v nesprávném právním posouzení věci. Spor je o výklad ust. § 32 odst. 4 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění. Dle žalobce správní orgán pochybil, když uvedené ustanovení vyložil v neprospěch žalobce, když dovodil, že zvýšení procentní výměry starobního důchodu z výchovy dětí lze přiznat pouze té osobě, která výchovu zajišťovala v největším rozsahu, což prý žalobce nebyl. Tento s tím nesouhlasí, neboť má za to, že výchovu dítěte je pro účely zvýšení procentní výměry starobního důchodu třeba posuzovat jako jeden celek, přičemž v daném případě je zřejmé, že po dobu společného soužití s matkou dětí, K. D., pečovali o děti společně. Následně nejméně od 11. 5. 2006 do doby zletilosti dětí, o děti pečoval výlučně žalobce, jak bylo prokázáno mj. i opatrovnickým rozhodnutím, zatímco matka dětí o ně přestala pečovat před dosažením jejich zletilosti a žalobce je proto přesvědčen, že danou podmínku splnil. Dle zastávané výkladové praxe Ústavního soudu ČR by měly rozhodující správní orgány interpretovat a aplikovat právo pohledem ochrany základních práv a svobod, tj. měly by interpretovat jednotlivá ustanovení právních předpisů v první řadě z pohledu účelu a smyslu ochrany ústavně garantovaných základních práv a svobod, což se v projednávané věci nestalo. Zákon dle žalobce hovoří pouze o osobní péči, nikoli o výhradní. Nikde se nehovoří o zajišťování výchovy v největším rozsahu. Žalobce má zato, že i uvedené splnil, přičemž u mladšího syna byla splněna i podmínka 5ti let. S ohledem na uvedené bylo porušeno

žalobcovo právo na spravedlivé správní řízení a navrhl proto, aby byla obě výše napadená rozhodnutí zrušena a věc vrácena k dalšímu řízení.

III.

Vyjádření žalované k žalobě

4. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě ze dne 22. 4. 2024 zrekapitulovala dosavadní stav správního řízení a uvedla, že smyslem výchovného je především reagovat na skutečnost, že kariérní výkyvy související s výchovou dítěte negativně ovlivňují výši starobního důchodu, přičemž výchovu téhož dítěte nelze pro účely zvýšení procentní výměry starobního důchodu současně započítat více osobám. Vychovávalo-li totéž dítě více osob, přihlíží se k výchově dítěte jen u té osoby, která o dítě osobně pečovala v největším rozsahu, přičemž výchova se pro tento účel posuzuje od narození dítěte až do nabytí jeho zletilosti jako jeden celek. Osobou, která pečovala v největším rozsahu, se rozumí ten, kdo v konkrétním období prokazatelně oproti jiným pečujícím osobám převážně zajišťoval osobní péči a výchovu dítěte. Nejvýznamnější dopad na pracovní kariéru, a tedy i na výši důchodu má přitom výchova dítěte zejména v jeho předškolním věku a v prvních letech povinné školní docházky. Ta z pečujících osob, jejíž pracovní kariéra byla výchovou ovlivněna méně nebo vůbec, má svůj starobní důchod vyšší díky vyšším výdělkům a delší době pojištění, nedochází u ní ke snížení důchodu a není tedy dán důvod pro kompenzaci prostřednictvím výchovného. Pokud ze zjištěného skutkového stavu vyplynulo, že žalobce zajišťoval výchovu synů osobně a v největším rozsahu v době od 11. 5. 2006 do jejich zletilosti, pak ji nezajišťoval v největším rozsahu a není pak podstatné, zda splnil podmínky výchovy podle ust. § 32 odst. 4 zákona č. 155/1995 Sb. Z tohoto důvodu na svém rozhodnutí, jež žalobce napadl žalobou, trvá, neboť žalobu považuje za nedůvodnou.

IV.

Posouzení věci soudem

5. V dané věci soud rozhodl bez jednání v souladu s ustanovením § 51 odst. 2 s. ř. s. a § 76 odst. 1 s.ř.s.
6. V souladu s § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. vycházel soud při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

V.

Rozhodnutí soudu

7. Žalobce se žalobou domáhal zrušení výše uvedených rozhodnutí správních orgánů, které nevyhověly jeho žádosti o zvýšení starobního důchodu za vychované děti, neboť nesprávně posoudily vliv skutečnosti, že zajišťoval výchovu synů M. D., nar. X. a P. D., nar. X., kteří byli svěřeni do jeho výchovy na základě rozsudku Okresního soudu Plzeň- sever č.j. 6 P 71/2006-185 ze dne 11. 5. 2006, jenž nabyl právní moci dnem 13. 6. 2006, a to až do doby jejich zletilosti.
8. Dle ust. § 32 odst. 4 zákona č. 155/1995., o důchodovém pojištění „*Podmínka výchovy dítěte pro nárok ženy na starobní důchod je splněna, jestliže žena osobně pečuje nebo pečovala o dítě ve věku do dosažení zletilosti alespoň po dobu deseti roků. Pokud se však žena ujala výchovy dítěte*

po dosažení osmého roku jeho věku, je podmínka výchovy dítěte splněna, jestliže žena osobně pečuje nebo pečovala o dítě ve věku do dosažení zletilosti aspoň po dobu pěti roků; to však neplatí, pokud žena před dosažením zletilosti dítěte přestala o dítě pečovat.

9. Podle § 34a téhož zákona platí, že „dítě se pro účely zvýšení procentní výměry starobního důchodu podle odstavce 1 (dále jen „zvýšení za vychované dítě“) považuje za vychované, jsou-li splněny podmínky výchovy dítěte podle § 32 odst. 4; tyto podmínky platí i v případě, že o dítě osobně pečuje nebo pečoval muž. Výchovu téhož dítěte nelze pro účely zvýšení za vychované dítě současně započítat více osobám; vychovávalo-li dítě více osob, přihlíží se k výchově dítěte jen u té osoby, která o dítě osobně pečovala v největším rozsahu. Při zvýšení za vychované dítě se přihlíží jen k výchově toho dítěte, které jako vychované pojištěnec uvedl v žádosti o přiznání starobního důchodu; není-li tato podmínka splněna, zvýšení za vychované dítě nenáleží.“
10. Při posuzování nároku na zvýšení důchodu za vychovávané děti je nezbytné, aby žadatel prokázal, že splňuje výše stanovené požadavky, tedy aby prokázal že výchovu dětí zajišťoval po dobu jejich nezletilosti v největším rozsahu právě on. Žalobce však svoji argumentaci staví na výchově dětí, již výlučně zajišťoval po rozvodu manželství s jejich matkou. Tato skutečnost byla prokázána rozsudkem Okresního soudu Plzeň-sever ze dne 11. 5. 2006 č.j. 6 P 71/2006-185/2006-38. Žalobce však zároveň netvrdil, a ani neprokázal, například formou čestného prohlášení, že by výchovu dětí zajišťoval i v době před rozvodem manželství především on, naopak uvedl, že do té doby zajišťovali s matkou dětí jejich výchovu společně. Z tohoto důvodu nelze ani dovodit, že by neochota matky dětí čestně prohlásit, že to byl právě žalobce, kdo i před rozvodem pečoval o děti v největším rozsahu, byla jen důsledkem např. špatných vztahů mezi rodiči a nikoli odrazem faktického stavu. Smyslem zákonné úpravy týkající se navýšení starobního důchodu je tímto způsobem kompenzovat kariérní výkyvy související s výchovou dítěte, jež negativně ovlivňují výši starobního důchodu. Zároveň výchovu téhož dítěte nelze pro účely zvýšení procentní výměry starobního důchodu současně započítat více osobám. Vychovávalo-li proto totéž dítě více osob, přihlíží se k výchově dítěte jen u té osoby, která o dítě osobně pečovala v největším rozsahu, přičemž výchova se pro tento účel posuzuje od narození dítěte až do nabytí jeho zletilosti jako jeden celek. Osobou, která pečovala v největším rozsahu, se rozumí ten, kdo v konkrétním období prokazatelně oproti jiným pečujícím osobám převážně zajišťoval osobní péči a výchovu dítěte. Nejvýznamnější dopad na pracovní kariéru, a tedy i na výši důchodu má přitom výchova dítěte zejména v jeho předškolním věku a v prvních letech povinné školní docházky. Ta z pečujících osob, jejíž pracovní kariéra byla výchovou ovlivněna méně nebo vůbec, má svůj starobní důchod vyšší díky vyšším výdělkům a delší době pojištění. Byť lze souhlasit se žalobcem, že po rozvodu manželství zajišťoval výchovu dětí výlučně on, nelze zároveň prohlásit, že on byl tou osobou, na jejíž kariéru a počet odpracovaných let měla výchova dětí výrazněji negativní vliv ve srovnání s matkou dětí, jež po jejich narození zajišťovala péči o ně po několik let celodenně a každodenně. Žalobce ani netvrdil, že by výchovu dětí, s výjimkou doby po rozvodu manželství, zajišťoval převážně on. S ohledem na výše uvedenou zákonnou úpravu je zřejmé, že se výchova dítěte pro účely zvýšení procentní výměry starobního důchodu prokazuje právě čestným prohlášením a rodným listem dítěte, přičemž z každé podané žádosti musí žalovaná zkoumat, zda žadatel splňuje výše uvedené požadavky, tedy, zda o dítě pečoval v největším rozsahu. Pokud proto správní orgány dospěly k závěru, že to nebyl žalobce, kdo zajišťoval výchovu dětí v největším rozsahu, pak tomuto musí soud přisvědčit, neboť žalobce nepředložil žádné důkazy, jež by prokazovaly opak – s výjimkou doby po rozvodu manželství.

11. Soud proto dospěl k závěru, že se správní orgány vypořádaly se všemi rozhodnými skutečnostmi, jednoznačně a konkrétně zdůvodnily své závěry, přičemž vysvětlily, z jakých důvodů žalobci nepřiznaly zvýšení procentní výměry starobního důchodu za situace, kdy z podkladů a tvrzení žalobce nesporně vyplývá, že zajišťoval výchovu dětí v největším rozsahu po rozvodu manželství, avšak nikoli po převážnou část rozhodné doby, tj. od narození do zletilosti dětí. Tento závěr žalobce v podané žalobě konkrétním způsobem nerozporuje, přičemž otázku sledované doby, trvání péče ve vztahu k péči největšímu rozsahu žalobce zcela opomíjí.
12. Správní orgány shromáždily řadu podkladů pro rozhodnutí a uvedly konkrétní důvody, pro které nemají nárok žalobce za důvodný. Zjištěný skutkový stav a závěry, které na jeho základě správní orgány činí, žalobce konkrétním způsobem v podané žalobě nerozporuje. Soud proto považuje napadené rozhodnutí i prvostupňové rozhodnutí za správné, v postupu správních orgánů nebyla shledána žádná pochybení a soud se s ohledem na shora uvedená zákonná ustanovení a výsledky provedení dokazování ztotožňuje s posouzením věci tak, jak jej učinila žalovaná, neboť žalobce nepředložil žádné relevantní důkazy, které by prokazovaly, že pečoval o děti v největším rozsahu.
13. Soud proto dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl. Soud postupoval podle § 51 odst. 1 s. ř. s. a věc rozhodl bez nařízeného jednání, neboť účastníci řízení projevíli s takovým postupem soudu souhlas.
14. O náhradě nákladů řízení rozhodl krajský soud podle § 60 odst. 1, věty první s. ř. s. Žalobce neměl v řízení úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Pokud jde o procesně úspěšnou žalovanou, ta v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s odst. 2 s. ř. s. nemá tímto řízením ve věci důchodového pojištění právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni (§ 12 odst. 1, § 102, § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).

Plzeň 8. 11. 2024

Mgr. Jaroslava Křivánková v.r.
samosoudkyně

